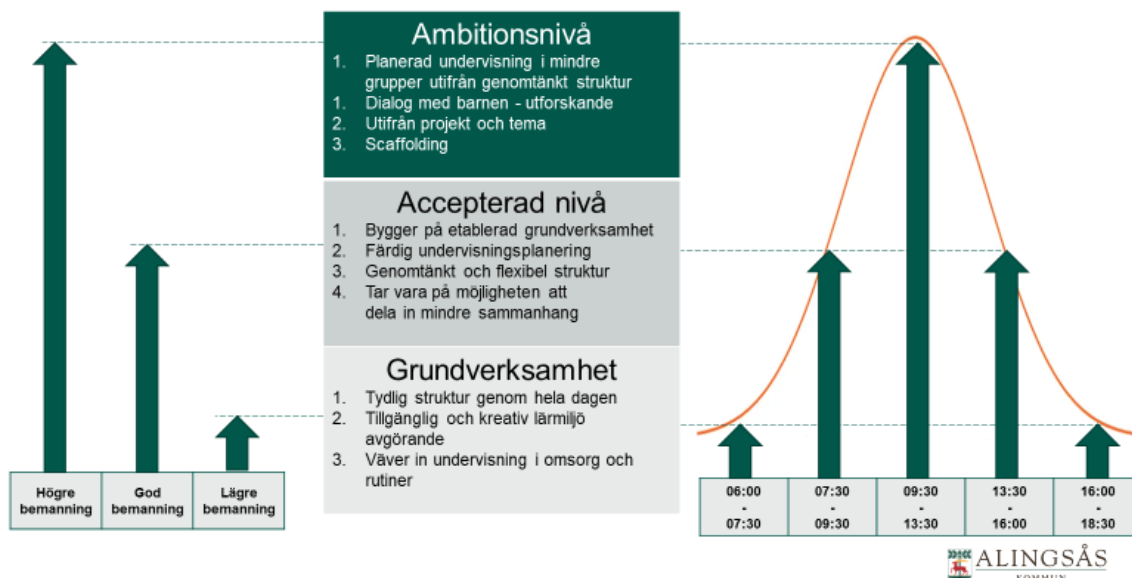

Bilaga. Modell och förutsättningar för arbete med mindre barngrupper

Grundverksamhet

Varje förskola behöver ha en tydlig och genomtänkt struktur med tillhörande strategier. Detta behöver vara dokumenterat och levande hos all personal. Grundverksamheten anger hur dagens planeras, dvs. vilket innehåll barnen alltid ska möta oavsett eventuella störningar (som tex. stor personalfrånvaro, vikarier). Det bygger på i förväg välplanerade rutinsituationer; från starten på dagen, dvs. hur vi tar emot varje barn, till hur vi säger adjö när barnet går hem och allt som ska ske däremellan. Ett exempel är att slussa ut några barn åt gången i tamburen vid utgång och att där, som en självklarhet väva in samspel, begrepps-bildning och motoriska färdigheter osv. Arbetet är nyligen initierat och några enheter har ett väl utvecklat arbete som kan inspirera övriga.

För en välfungerande grundverksamhet spelar den fysiska lärmiljön en stor roll. Den behöver ha ett rikt innehåll utifrån alla olika läroplanens målområden och skapa naturliga mötesplatser för barnen. Grundverksamheten ska utgå från barnens olika behov så att personalen arbetar främjande via tydliggörande pedagogik som undanröjer alla tänkbara hinder från början.

Mindre sammanhang hela dagen

Förskolorna har arbetat aktivt med att skapa mindre sammanhang – accepterad nivå (se förklaring bild) under hela dagen och utveckling syns vid samtliga förskolor. Exempel på detta är att tex. dela in barnen i lekgrupper, måltidsgrupper, läsgrupper, osv. Den fysiska lärmiljön har stor inverkan på vilket innehåll barnen får möta under dagen. En tillgänglig och

inspirerande lärmiljö ger goda förutsättningar för barnen att leka och mötas, att utforska samt utveckla tillit till sin förmåga. Här har merparten av förskolorna tagit stora steg under läsåret 22/23, då vi under denna period arbetat med ökad grundbemanning för att säkerställa mindre sammanhang.

Fasta undervisningsgrupper

Förskolorna har barnen indelade i fasta undervisningsgrupper som är den ambitionsnivå (se förklaring bild) som eftersträvas, dvs, utifrån skolverkets allmänna råd: 6–12 barn för åldrarna 1–3 år och 9–15 barn för åldrarna 4–6 år. Vanligen delas barnen in i två grupper, utifrån en traditionell avdelning. Exempel: 22 barn placerade på en äldre barns avdelning – 11 barn i varje undervisningsgrupp, 14 barn placerade på en yngre barns avdelning – 7 barn i varje undervisningsgrupp. I merparten av förskolorna genomförs dessa gruppindelningar 3–5 dagar per vecka ca. kl. 09.00 – 11.00. Några av förskolorna delar in barnen i fasta grupper under något fler timmar, tex. kl. 09.00– 13:00 och under fler dagar.

Förutsättningar

Enheternas storlek och lokalernas utformning påverkar förutsättningarna, tillsammans med rektors ledarskap, arbetsorganisation, andelen förskollärare, personalens medvetenhet och den samlade kompetensen.

En större enhet har samma resursfördelning per barn som en liten enhet, men har andra samordningsmöjligheter, vilket frigör personaltimmar att nyttja för att möjliggöra undervisning i mindre grupper i högre grad. Störst utmaning finns vid förskolor med 1-2 avdelningar, där det är färre timmar per vecka med mindre undervisningsgrupper, men däremot hög grad av mindre sammanhang. Förskolor med socioekonomiskt strukturbidrag har ökat tiden då barnen är indelade i grupper, tex. kl. 09 – 13.00. Ökad grundbemanning har stärkt möjligheten till mindre sammanhang under hela dagen, men också högre frekvens av mindre fasta undervisningsgrupper.

Förskolas rektorer fortsätter att utveckla den inre organisationen och arbetssätt så att personalens samlande kompetens används och utvecklas utifrån verksamhetens behov och mål i hela styrkedjan. De rektorer som har lyckats väl med detta kan i högre grad få en mer gynnsam dag för barnen med mer tid för kvalitativ undervisning. Det bygger på rätt person på rätt plats i rätt tid. Då schemaläggs all personaltid utifrån det perspektivet, dvs barnens rätt till planerad undervisning. I det här arbetet krävs ett idogt ledarskap; i både det pedagogiska ledarskapet och i chefskapet.